

Samenwonen? Regel meteen ook de erfenis

Door onze medewerker
Friederike de Raat

Robert van Eekhout (30) en Tesse Kok (29) gaan binnenkort naar de notaris. Bijna twee jaar nadat ze een huis kochten en bijna tien jaar na het begin van hun relatie willen ze elkaar in een testament tot erfgenaam benoemen. „We hadden er nooit zo over nagedacht”, zegt Van Eekhout, „maar als ik nu overlijd, erven mijn ouders mijn deel van ons huis en mijn deel van mijn ict-bedrijf, niet mijn vriendin. En dat is natuurlijk niet zo'n handige situatie. Maar om een huis te kopen moesten we al zo veel regelen, dat hebben we eerst maar afgehandeld”.

In Nederland wonen ruim 900.000 mensen ongehuwd samen, volgens de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Als zij geen testament hebben opgemaakt, hebben ze een potentieel probleem. Hoelang je ook samenwoont, als je niets hebt geregeld in de vorm van een huwelijk, partnerschapregistratie of testament, word je nooit de erfgenaam van je partner. De nalatenschap gaat dan naar de eventuele kinderen of de ouders, (half)broers en (half)zussen van de overledene. En dat kan leiden tot onverkwikkelijke situaties, weet Nora van Oostrom van de KNB.

Ze geeft als voorbeeld twee ongetrouwde vijftigers met twee kinderen en een koophuis. De man overlijdt. „Was de vrouw getrouwd met de vader van haar kinderen, dan had zij als langstlevende partner zijn deel van het huis verkregen. Nu houdt de vrouw haar helft van het koophuis - mits de helft inderdaad op haar naam staat - en erven de kinderen het deel van vader. Als de relatie met moeder prettig is, zullen de kinderen geneigd zijn te zeggen: mam, blijf lekker in het huis wonen, het is voor jou.”

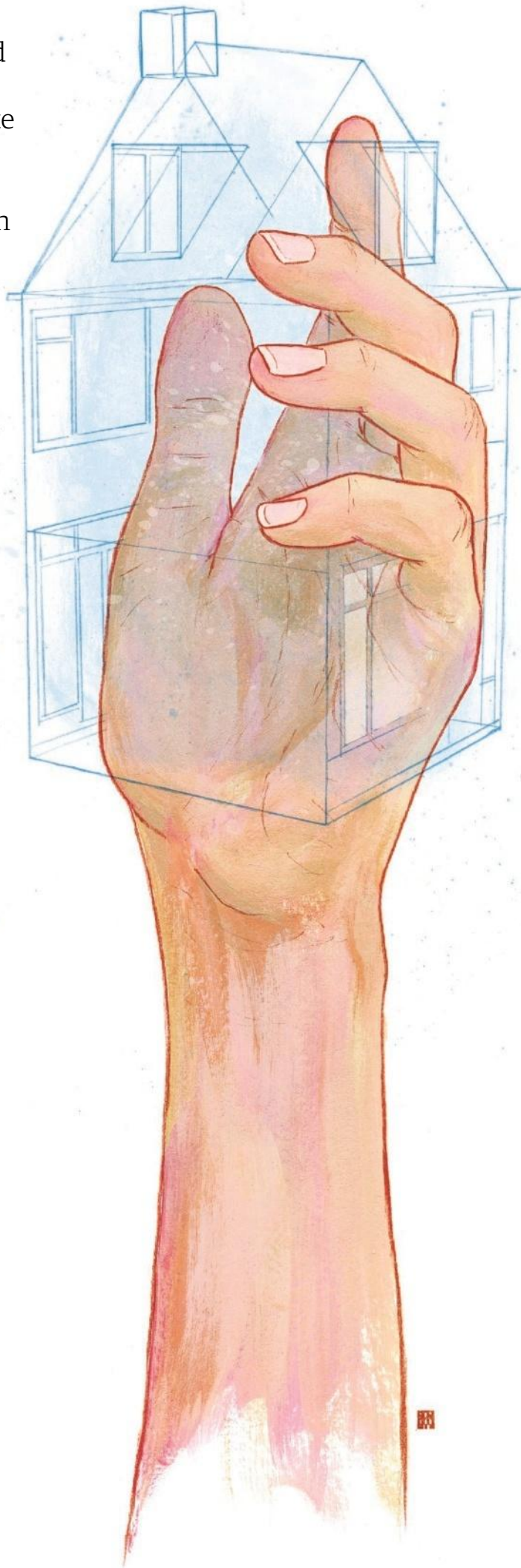
Harmonieuze variant

Maar dat mag dus niet van de Belastingdienst, waarschuwt Van Oostrom. „Gratis wonen in het (halve) huis van je kinderen wordt gezien als een schenking en daarover moet flink belasting worden betaald: als de helft van het huis 200.000 euro waard is, betaalt de moeder daarover bijna 67.000 euro belasting. En dit is dan de harmonieuze variant.” In die variant hebben de kinderen een goed contact met hun moeder, zitten ze niet op de opbrengst van het halve huis te wachten en hebben ze geen vervelende partners die geld willen zien.

Zou de situatie net zo harmonieus blijven als de moeder een nieuwe partner krijgt die bij haar intrekt? Als zij met hem trouwt of in een testament regelt dat haar helft van het huis aan haar vriend wordt nagelaten, moeten de kinderen na moeders overlijden met die partner om de tafel om hun deel van het huis te krijgen. Heeft de moeder niets geregeld, dan gaat het huis na haar overlijden volledig naar de kinderen en moet de partner eruit. Van Oostrom: „Een waarschuwing dus voor weduwen en weduwnaars die gaan samenwonen in een koophuis: linea recta naar de notaris om elkaar tot erfgenaam aan te wijzen.”

Ook notaris Nick van Buitenen, werkzaam bij Van Grafhorst notarissen in Utrecht, komt in zijn praktijk uiterst ingewikkelde familiezaken tegen doordat mensen die gaan samenwonen hun zaken niet (goed) hebben geregeld. Hij vertelt het verhaal van een samenwonend stel met twee kinderen. Beide partners hebben een testament waarin ze elkaar tot erfgenaam hebben benoemd. „Maar als ze uit elkaar gaan, vergeten ze hun testament te herroepen”, zegt Van Buitenen. De man krijgt een nieuwe vriendin,

Samenwoners die niets hebben geregeld kunnen voor nare verrassingen komen te staan wanneer hun partner overlijdt. De nalatenschap gaat dan volledig naar de familie.

Tips

Maak een testament of pas je testament aan als de omstandigheden in je leven wijzigen:

een kind, samenwonen, een scheiding, een eigen bedrijf. Raadpleeg de notaris om te kijken of wat jij wilt al door de wet geboden wordt of dat daarvoor nog een akte nodig is.

Jezelf inschrijven op hetzelfde adres als je partner is niet hetzelfde als een partnerschap met rechten en plichten.

Daarvoor is een huwelijk, een partnerschapregistratie en/of een testament nodig. Met een samenlevingsovereenkomst kun je bijvoorbeeld geen voogdij regelen of erfgenenamen aanwijzen.

Zie je er na tegenop om (opnieuw) te trouwen?

Sluit dan een geregistreerd partnerschap of samenlevingsovereenkomst met testament.

Kijk op www.notarissen.nl voor meer tips.

trouwt met haar, maar maakt geen testament op omdat hij denkt dat ze door te trouwen in gemeenschap van goederen elkaars erfgenaam worden. Van Buitenen: „Hij overlijdt en zijn oude testament wijst zijn eerste partner, samen met de kinderen, aan als erfgenaam. Was het testament van de man herroepen, dan was zijn tweede vrouw, als langstlevende, erfgenaam geweest.”

Hoe is deze zaak afgelopen? „De ex heeft uiteindelijk afgezien van de erfenis, en de nieuwe partner en de kinderen hebben onderling de nalatenschap verdeeld en afgerekend met de Belastingdienst. Een harmonieuze oplossing, maar daarvoor waren wel veel gesprekken bij de notaris nodig.”

Geen kinderen? Ook dan iets regelen

Ook zonder kinderen is het van belang je relatie 'officieel te maken', benadrukt Van Oostrom van de KNB. Stel, een vrouw en een man met goedbetaalde banen wonen al jaren samen, maar hebben nooit iets geregeld. Als zij overlijdt, gaat haar vermogen naar haar ouders, broer(s) en zus(sen). Die kunnen de erfenis verwerpen en hopen dat de erfenis zo toch bij hun sympathieke schoonzoon/zwager terecht komt. Maar dat gebeurt niet, stelt Van Oostrom. „Verwerpen zij de erfenis, dan gaat die naar hun kinderen, kleinkinderen, ooms, tantes, neven, nichten. In de praktijk draait het er altijd op uit dat de erfgenamen de nalatenschap accepteren, erfbelasting betalen en hun banksaldo zien stijgen.”

Je relatie officieel regelen is ook belangrijk voor kleinere zaken, zoals een gezamenlijke rekening: overlijdt een van de rekeninghouders, dan kunnen de erfgenamen de rekening blokkeren om te voorkomen dat de andere rekeninghouder het geld eraf haalt. Ook alimentatierechten en -plichten, partnerpensioen, overlijdensrisicoverzekering en het recht om in een huurhuis van een woningcorporatie te blijven wonen, zijn niet geregeld zonder trouwboekje, samenlevingscontract of testament. Van Oostrom: „In veel gevallen moet je als achterblijvende partner echt economisch zelfstandig zijn, wil je er zonder financiële kleerscheuren afkomen.”

Al in 2011 zei toenmalig minister van Justitie Opstelten (VVD) te kijken naar een wetsvoorstel om de positie van samenwoners te regelen, omdat erfrecht en de moderne samenlevingsvormen niet meer goed op elkaar aansluiten. Dat wetsvoorstel is er nog steeds niet. Mensen moeten tot die tijd vooral zelf alert zijn op belangrijke veranderingen in hun leven, vindt Nora van Oostrom. „Denk aan de komst van een kind of een scheiding, want de notaris kan natuurlijk niet overal bij zijn om je te waarschuwen dat je een testament moet opstellen of aanpassen.”

Een speciale wet voor samenwoners is wat notaris Van Buitenen betreft overbodig. „Met drie muisklikken heb je al heel wat informatie over een testament of een samenlevingscontract. Je kunt in veel gemeenten om half negen 's morgens gratis trouwen en voor minder dan 1.000 euro heb je twee testaments, de prijs verschilt per notariskantoor. Ik zie dus niet zo goed in waarom we naast het huwelijk en het geregistreerd partnerschap nog een derde wettelijke regeling nodig zouden moeten hebben voor ongehuwde partners.”

Wet of niet, Robert van Eekhout en Tesse Kok „gaan binnenkort echt naar de notaris”. Van Eekhout: „Wat nu meespeelt, is dat mijn ouders ouder worden. Ik wil hun niet met een zakelijk probleem rond mijn erfenis opzadelen als ik zou overlijden. Bovendien zou het raar zijn als mijn vriendin niet zou mee profiteren van mijn bedrijf als ik overlijd. Dus binnenkort gaan we het echt regelen.”